

**כולל קיץ- בית המדרש שערי רחמים לעדת המשהדים
מסכת פסחים פרק ער"פ**

מראה מקומות ליום שני, ל' סיון תשפ"ג

- (א) גמ' דף קב. "ת"ר בני חבורה" עד קב: "תרי מילי נינהו" עם פירש"י רשב"ם ותוס'
(ב) בעל המאור, השגת הראב"ד, חיי חתם סופר

בהצלחה רבה!

המאור הקטן מסכת פסחים דף כ עמוד ב

והא דתנן בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהם היום מביאין כוס ראשון ואומר עליו קדוש היום והשני אומר עליו ברכת המזון דברי ר' יהודה ר' יהודה לטעמיה דאמר מפסיקין לשבתות ומה היא הפסקה זו זו היא ברכת המזון ומי גרם לה קדושת היום שאלמלא כן לא היה מפסיק לפיכך קדושת היום קודמת לה כשם שהיין קודם לקדוש היום לפי שהיין גורם לקדושה שתאמר כך אף זו הפסקה קדושת היום גורמת לה לפיכך היא קודמתה ר' יוסי אומר אוכלים והולכין עד שתחשך ר' יוסי לטעמיה דאמר אין מפסיקין גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אומר עליו קדוש היום לפי שברכת המזון קודמת או משום שהיא תדירה או משום שכבר בא המזון קודם שיקדש היום ואין הלכה לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא פורס מפה ומקדש והדר לקבעיה.

כתוב שם לראב"ד מסכת פסחים דף כ עמוד א

כתוב שם: [והא דתנו רבנן בני חבורה שהיו מסובין וכו'], רבי יהודה לטעמיה דאמר מפסיקין לשבתות. ומה היא הפסקה זו, היא ברכת המזון, ומי גרם לה קדושת [היום] וכו'.

אמר אברהם: טעם מסורטט הוא זה. אבל טעמו של רבי יהודה מפני שהקדוש עכשיו הוא זמנו וברכת המזון אינו בשעתו. ודומה זה למה שאמרו [ברכות דף כו ב] מי שלא התפלל במנחה בשבת מתפלל ערבית שתים של חול ומבדיל בראשונה וכו' מפני שהיא מצוה בשעתה. וכן בתפלת המנחה ושל מוספין של מנחה קודמת [ברכות דף כז א].

חתם סופר מסכת פסחים דף קב עמוד ב

ראשון אומר עליו בהמ"ז. כ' הרז"ה תדיר קודם נראה הא לר' יוסי א"ש דסועד בשבת ומברך רצה והחליצנו ומזכיר שבת א"כ הוה בהמ"ז תדיר ומקודש וקידוש היום מקודש ואינו תדיר וראוי להקדים בהמ"ז תדיר אבל אי גרסי' בדרי' יהודה בהמ"ז קודם קידוש ולר' יהודה הוה בהמ"ז אסעודת חול ואין אומר רצה עמ"ש הרא"ש ריש פרקין א"כ הוה בהמ"ז תדיר ולא מקודש וקידוש היום מקודש ולא תדיר והוא איבעי דלא איפשטא ר"פ כל התדיר ותפשוט מהכא ולדינא קי"ל איזה מהן שירצה יקדים אע"כ טעמא דר' יהודה להפסיק תחלה סעודת חול ולקדש אח"כ. והנה רשב"ם ותו' כ' דק' ש"ס ונימרי' תרוי' אחדא כסא קאי אר' יוסי אבל לר' יהודה פשוט מסבר' שאין לאומרם על כוס א' וכ' מרש"א מי הכריחום לזה הרי בתי' ש"ס מתורץ גם לר' יהודה ולע"ד לא מיבעי להתו' דגרסי' בהמ"ז ואח"כ קידוש ושותה קודם קידוש פשיטא דלא מיתרץ ק' ולימרו תרוי' אחדא כסא בתי' ש"ס דהרי מסקי' באין לו עושין מצות חבילות מכ"ש דהול"ל תרוי' אחד כסא כדי שלא יטעום קודם קידוש אלא אפי' לרשב"ם דגר' קידוש קודם בהמ"ז מ"מ אס"ד דלר' יהודה נמי צריכי' לתי' הש"ס א"כ תפשוט מהכא מקודש קודם לתדיר דאי ס"ד תדיר קודם והכא מקדמי' קידוש משום שאסור לשנות כוס בהמ"ז קודם קידוש ע"כ צריך להקדים מקודש לתדיר ק' ליהוי כאין לו ולימא תרוי' אחד כסא אעכ"ל דלר' יהודה לא אתאין לתי' ש"ס בין לרשב"ם בין לתו'. והנה שמואל אמר פורס מפה ואיתא בירושלמי שמואל אמר אבל חכמים אומרי' וכ' ר"ן ואח"כ קידוש וני"מ היכי דגמר סעודתו עם חשיכה דמברך בהמ"ז קודם ואח"כ מקדש וי"ל דהנה תו' כ' דה"ה מתני' דברכות נר ומזון ובשמים והבדלה נמי מיירי באין לו והוא דוחק עכ"ל לשמואל נהי אין הלכה כר' יהודה מ"מ חכמים פליגי אר' יוסי וס"ל פורס מפה ורק אם גמר עם חשיכה מברך בהמ"ז תחלה לסלק סעודת חול ואהא לא קשי' לימרו תרוי' אחד כסא וי"ל קידוש והבדלה אכוס א' אפי' יש לו דוקא בהמ"ז וקידוש דתרי' מילי לגמרי שזה אסעודת חול וזה אשבת אבל קידוש והבדלה אפי' יש לו אמרי' אחד כסא וכן פסק רמב"ם דנר ומזון והבדלה אפי' ביש לו ע"ש ודברי ה"ה בזה נפלאו ממני ע"ש פכ"ט משבת ולהני"ל א"ש. אינ' י"ל במה שהי' קבלה ביד שמואל דחכמים פליגי לפי הירושלמי ובש"ס דילן לא גרסי' אבל חכמים אומרי' פורס מפה משמע דליכא חכמים אלא מסברת נפשי' אמר כן לחומרא בעלמא כדכ' רשב"ם ר"פ י"ל בפי' לולב הגזול תנן מי שבא בדרך ואין בידו לולב נוטל על שולחנו ופריך והתנן אם התחילו אין מפסיקין ומשני הא דאיכא שהות הא דליכא שהות ופרוך רבא מאי קושי' מעיקרא לולב דאורי' מפסיקין ומסיק ש"ס מתני' אפי' ביי"ט ב' דלולב נמי דרבנן והק' תו' אמאי לר' יוסי אינו מפסיק לקידוש הא קידוש דאורי' ע"ש שנדחקו וי"ל בירושלמי דמס' סוכה לא איתמר שום שקלא וטרי' אמתני' דנוטל על שולחנו וצ"ל ס"ל הא דאורי' מפסיקי' וא"כ הני רבנן ס"ל פורס מפה ומקדש אך ש"ס דילן מסיק התם ביי"ט ב' עסקי' דרבנן ואפי"ה מפסיקי' בליכא שהות אבל ביש שהות י"ל אפי' בדאורי' אין מפסיקי' ואין הכרח דפליגי רבנן אר' יוסי וע"כ לא גרס בש"ס דילן אבל חכמים אומרי' פורס מפה אלא לחומרא בעלמא אמרו שמואל ודע מה דתנן בשבת ט' ב' מפסיקין לקי"ש אינו ענין לכאן ומש"ה לא הקשו שם תו' מקידוש ע"ש וק"ל: